

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้รับการบันทึกว่าเป็น
แหล่งที่พบผู้ป่วยโรคของมะเร็งท่อน้ำดีสูงที่สุดในโลก และยิ่งน่าใจหาย
อย่างยิ่งที่สถิติเดียวกันยังระบุยอดผู้เสียชีวิตจากมะเร็งท่อน้ำดี
สูงถึง กว่า 50 คนต่อวัน

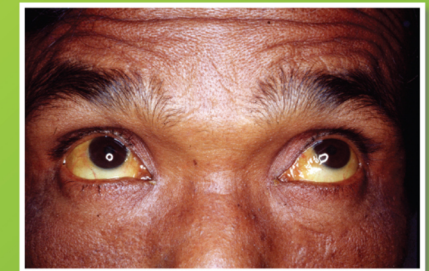
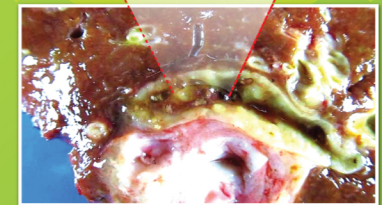
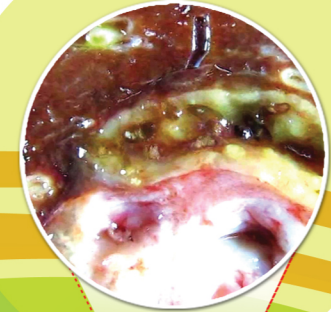
**“ในปี 2557 กระทรวงสาธารณสุข ประเมินการว่ามีผู้เสียชีวิตจาก
มะเร็งท่อน้ำดีจำนวนทั้งสิ้น 14,000 รายและมีผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อ
การเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดีจำนวนทั้งสิ้น 6,000,000 คนทั่วประเทศ”**

มะเร็งท่อน้ำดี

— Cholangiocarcinoma —

“เพชรฆาตเงียบของคนอีสาน”

เอกสารแนะนำความรู้สำหรับประชาชนทั่วไป
จัดทำโดย:

โครงการแก้ไขปัญหาระบาดของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (CASCAP)
มูลนิธิมะเร็งท่อน้ำดีและศูนย์วิจัยพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วงจรการเกิดมะเร็งท่อน้ำดีในคน

15 ปี

คนปกติ

20-30 ปี

คนที่ติดเชื้อ
พยาธิใบไม้ตับ

50-70 ปี

กลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสพัฒนา
เป็นมะเร็งท่อน้ำดี

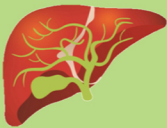
40-60 ปี

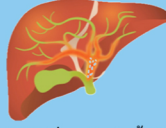
ผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี

พยาธิสภาพหรือการเปลี่ยนแปลงภายในตับและท่อน้ำดี

ปกติ

เกิดการอักเสบเรื้อรัง

พยาธิใบไม้ตับที่เกาะในท่อน้ำดี
จะทำให้เกิดการระคายเคืองและ
กระตุ้นให้เกิดการอักเสบ
แบบเรื้อรัง

ตรวจพบพังผืดรอบท่อน้ำดี
(periductal fibrosis)

เซลล์ท่อน้ำดีหนาตัวขึ้นท่อน้ำดี
จึงตีบลง การอักเสบเรื้อรังทำให้
ตรวจพบรอยโรคหรือ
พังผืดรอบท่อน้ำดี

ท่อน้ำดีเป็นมะเร็ง

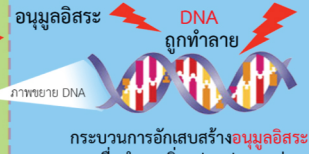

น้ำดีเกิดการอุดตันไม่สามารถ
ระบายออกทางท่อน้ำดีได้
ผู้ป่วยจึงมีอาการตับโต
ตัวเหลือง และตาเหลือง

กระบวนการเกิดมะเร็งท่อน้ำดีระดับเซลล์

เซลล์ท่อน้ำดีปกติ

การถ่ายทอด DNA

กระบวนการอักเสบสร้างอนุมูลอิสระ
เพื่อทำลายสิ่งแปลกปลอมแต่
ก็ทำลายเซลล์ท่อน้ำดีปกติได้

อนุมูลอิสระสามารถเปลี่ยนแปลง
รหัสพันธุกรรม (DNA)
ในนิวเคลียสของเซลล์ท่อน้ำดี

พัฒนาเป็นเซลล์มะเร็งท่อน้ำดี

มีคุณสมบัติในการเจริญเติบโต
แบบไม่มีที่สิ้นสุดและสามารถ
แพร่กระจายไปอวัยวะอื่นได้

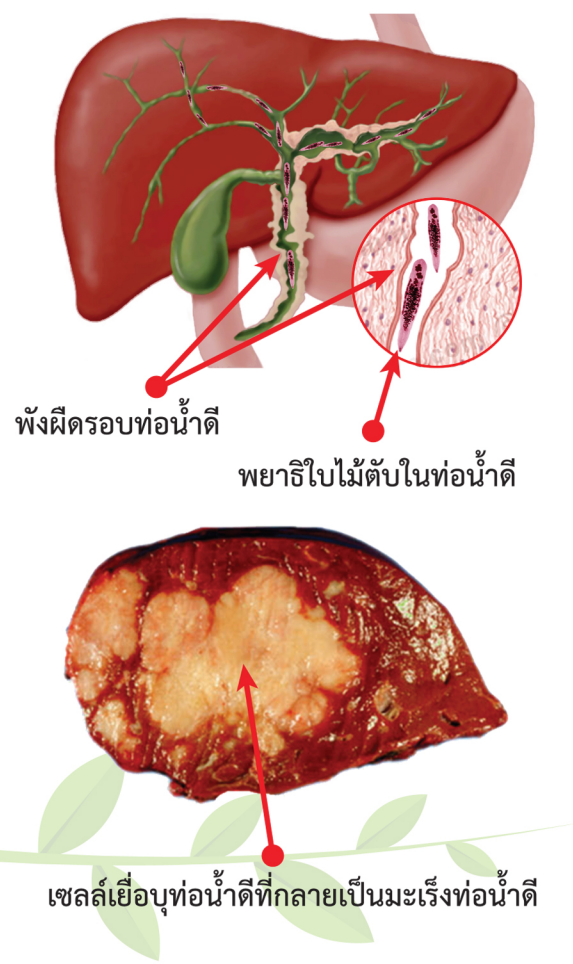
ระยะเวลาประมาณของกระบวนการเกิดมะเร็งท่อน้ำดีในคนที่ใช้เวลา
ประมาณ 20-30 ปี หลังการติดเชื้อซึ่งทำให้เกิดการอักเสบแบบเรื้อรัง
และการหนาตัวรอบเซลล์ท่อน้ำดี ซึ่งแสดงถึงความเสี่ยงต่อการเป็น
มะเร็งท่อน้ำดี และแพทย์สามารถตรวจวินิจฉัยได้ด้วยเครื่องอัลตราซาวด์
ซึ่งผู้ที่เคยติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับหากได้รับการตรวจคัดกรองหรือตรวจวินิจฉัย
การเป็นมะเร็งระยะเริ่มต้น จะสามารถเข้ารับการผ่าตัดเพื่อรักษาได้
อย่างทัน่วงที

ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่:
โครงการแก้ไขปัญหาระบาดของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (CASCAP)
ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002 โทร. 043-202691
เว็บไซต์: www.cca.in.th
E-mail: lfcrccku@gmail.com Facebook: มูลนิธิมะเร็งท่อน้ำดี

ข้อมูลและภาพนี้เป็นลิขสิทธิ์ของ โครงการ CASCAP มหาวิทยาลัยขอนแก่น

● มะเร็งท่อน้ำดี

มะเร็งท่อน้ำดี (Cholangiocarcinoma) เกิดจากความผิดปกติของเซลล์เยื่อบุท่อน้ำดีทั้งในและนอกตับ คนไทยเสียชีวิตจากโรคมะเร็งท่อน้ำดีและตับจำนวนมาก งานวิจัยพบว่าโรคพยาธิใบไม้ตับเป็นสาเหตุสำคัญของมะเร็งชนิดนี้ ได้มีการนำความรู้จากผลการวิจัยไปป้องกัน ค้นหา เฝ้าระวัง เพื่อหาผู้ป่วยมะเร็งระยะแรก เพื่อจะได้รับการรักษาให้หายได้ทันการณ์ เพราะประมาณร้อยละ 55 เกิดขึ้นกับประชากรวัยทำงานที่เป็นหัวหน้าครอบครัวอายุระหว่าง 40-60 ปี ซึ่งถือเป็นโรคที่รุนแรงและก่อให้เกิด ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างมาก

มะเร็งท่อน้ำดีของคนไทยโดยเฉพาะคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้นมีสาเหตุเกิดจากอุปนิสัยที่ชอบรับประทานปลาน้ำจืดมีเกล็ดแบบสุกๆ ดิบๆ โดยการปรุงอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เช่น ก้อยปลา และปลาที่ผ่านการหมัก เช่น ปลาส้ม ปลาจ่อม และปลาร้า ที่หมักไม่ถึง 3 วัน ซึ่งมีระยะติดต่อของพยาธิใบไม้ตับ (Opisthorchis viverrini) ที่อาศัยอยู่ได้แก่ ปลาดิบ เมื่อคนหรือสุนัขและแมวกินอาหารเหล่านี้เข้าไป จะทำให้ตัวอ่อนพยาธิเข้าไปอาศัยอยู่ในท่อน้ำดีและเจริญเติบโตอยู่ได้ถึง 20-30 ปี แพทย์สามารถวินิจฉัยผู้ที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับได้โดยการตรวจไข่พยาธิในอุจจาระหรือสารคัดหลั่งของพยาธิในปัสสาวะของผู้ติดเชื้อ

ปลาที่เป็นพาหะของพยาธิใบไม้ตับ

- ปลาตะเพียนขาว
- ปลาสร่อนกเขาหรืออีไทย
- ปลาสร้อย ปลาขาวหัวมน
- ปลาตะเพียนทอง
- ปลากระสูบจุด
- ปลาขาวนา
- ปลากระมัง

พยาธิใบไม้ตับที่เข้าสู่ระบบทางเดินอาหารจะเข้าไปอาศัยอยู่ที่ท่อน้ำดี ทำให้เกิดการติดเชื้อของพยาธิใบไม้ตับในท่อน้ำดีและเกิดการอักเสบเรื้อรัง ทำให้เกิดการสร้างอนุมูลอิสระเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดสารไนโตรซามีนขึ้นเองภายในร่างกาย ร่วมกับการบาดเจ็บของเซลล์เยื่อบุผิวท่อน้ำดี เกิดเป็นผังฝัครอบท่อน้ำดี ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการกลายพันธุ์ของดีเอ็นเอ และเริ่มกระบวนการก่อมะเร็งอย่างช้าๆ โดยใช้เวลาประมาณ 20-30 ปี

ข้อมูลและภาพนี้เป็นลิขสิทธิ์ของ โครงการ CASCAP มหาวิทยาลัยขอนแก่น

